

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

Sadovi tihega, a vztrajnega sokolskega dela:

Sokol vsak čas na braniku domovine

V vsej tišini pripravljena sokolska mobilizacija je nad vse pričakovanje sijajno uspela in dokazala, da sokolska misel tudi v najtežjih časih vztrajno napreduje in zajema vse sloje našega naroda

Ljubljana, 9. maja. Sokolska misel poživljena in pomlajena, — to je bil glavni vtis vseh onih, ki so bili udeleženi pri mobilizaciji ljubljanske sokolske župe in obnem vseh onih tisočev, ki so z veliko radostjo in zadoščenjem spremljali današnjo manifestacijo.

Pohod skozi Ljubljano

Nad pol ure so se zbirali sokolski pripadniki na prostranem telovadišču v Trnovem. Bilo je veselje pogledati množico, v kateri je kipelo zdravo sokolsko življenje od najmlajših do čilih starejših sokolskih pripadnikov.

mo ustvariti sami, sami pridobiti in zgraditi. Nikjer ni obljubljen dežle, Vse mora storiti naš duh, naša volja in naše lastno delo.

Ne vsak zase, šele urejeno sodelovanje vseh ustvarja to, kar daje vsebino narodni skupnosti. Iz svoje sile, s smelo, svobodno, neovirano nagibnostjo ustvarja vsakdo po svoji zavesti resnično skupnost.

Z lastno disciplino, s lastnim npravnstvom redom hočemo sami biti čuvarji in branitelji svobode, sami graditelji svoje samostojnosti.

Naša skupnost bi bila nepopolna, brez sodelovanja žene. Zena ima v sokolstvu polnovredno vzgojno nalogo.

Naša skupnost bi bila nepopolna, brez sodelovanja žene. Zena ima v sokolstvu polnovredno vzgojno nalogo. Potem je izpregovorila sestra načelnica Vazazova:

Na poti k carinski uniji z Bolgarijo

Izjava Voje Janjića o pogajanjih z Bolgarijo — V najkrajšem času se sestane mešana komisija

Sofija, 9. maja. p. Narodni poslanec in bivši minister Voja Janjić se je te dni ponovno mudil v Sofiji. Pred povratkom v Beograd je sprejel bolgarske in tuje novinarje ter jim dal daljšo izjavo.

Problem naših cest je nujen

Glavna skupščina Zveze društev za ceste

Beograd, 9. maja. p. V dvorani tehniške fakultete je bila danes letna skupščina zveze jugoslovenskih društev za ceste.

Prva obletnica fašističnega imperija

Svečana proslava v Rimu — Mussolinijev govor

Rim, 9. maja. AA. Prva obletnica ustanovitve italijanskega imperija je bila danes zelo svečano proslavljena. Vladar in ministrski predsednik sta prisostvovala vojaški parad, pri kateri je sodelovalo 40.000 vojakov, milijonov kolonialnih čet bivših bojevnikov ter članov mladinskih fašističnih organizacij.

Sestre! Zavedajmo se, da je v sokolstvu popolno jamstvo pravilnega razvoja žene v samostojno, narodno-zavedno sodelavko. Zeni pripada najučinkovitejši delež v vzgoji človeka, in nikjer tako, kakor v sokolstvu, nam ni odrejena možnost vzgojnega sodelovanja.

Zdrava mladina je jedro naroda. S teboj, mladina, se večno obnovlja narod. Kakor rasteš in napreduješ ti, tako raste, se razvija in napreduje narod.

Vzorna disciplina

Do 15. ure so morala poslati poročila o prav enaki manifestaciji vsa sokolska društva ljubljanske župe. Disciplin je bila vzorna. 59 društev je poročalo o polnem uspehu mobilizacije.

Naša skupnost bi bila nepopolna, brez sodelovanja žene. Zena ima v sokolstvu polnovredno vzgojno nalogo.

Knez namestnik Pavle v Londonu

London, 9. maja. AA. Nocoj ob 17.45 sta prispela v London Nj. Vis. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga s svojim spremstvom.

Obisk italijanskega kraljevskega para v Budimpešti

Budimpešta, 9. maja. p. Uradno poročajo, da bosta italijanski kralj in kraljica prišla na oficialni obisk v Budimpešti 19. t. m. Italijanski kraljevski par ostane v madžarski prestolnici štiri dni.

Čsl. parlamentarci v Smederevu

Smederevo, 9. maja. p. Dočim so rumunski parlamentarci davi ob 4. odpotovali domov, so češkoslovaški parlamentarci v spremstvu predsednika narodne skupščine Čiriga in češkoslovaškega poslanika dr. Girse se danes dopoldne s parnikom odpotovali v Smederevo.

Dr. Valjavec reaktiviran

Beograd, 9. maja. AA. Za višjega svetnika finančnega ministrstva je bil reaktiviran upokojeni finančni direktor dr. Ljudevit Valjavec.

Italijanski novinarji zapustili London

Kot opazovalec je ostal v Londonu samo zastopnik službene agencije Stefani

London, 9. maja. AA. Kakor znano, je italijanska vlada prepovedala uvažanje v Italijo in razpečevanje vseh angleških listov razen »Daily Maila«, »Evening Newsa« in »Observera«.

Pariz, 9. maja. AA. V Parizu je odredba italijanske vlade o prepovedi angleških listov izzvala veliko pozornost. Vsi listi danes podrobno razpravljajo o tem dogodku.

Krvave borbe za Bilbao

Koncentričen napad frankovcev je bil, četudi z velikimi izgubami, odbit

Bilbao, 9. maja. AA. Sročil je vrhovno poveljstvo baskiške vojske izdalo komunique, v katerem pravi, da so bili vsi napadi v sektorju pri Solubi odbiti.

Baskiška vlada je sročil z uredbo proglašila mobilizacijo letnikov 1918 in 1919. V treh dneh se morajo vsi mladeniči teh let pojaviti v baskiških vojašnicah.

Knez namestnik Pavle v Londonu

London, 9. maja. AA. Nocoj ob 17.45 sta prispela v London Nj. Vis. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga s svojim spremstvom.

Obisk italijanskega kraljevskega para v Budimpešti

Budimpešta, 9. maja. p. Uradno poročajo, da bosta italijanski kralj in kraljica prišla na oficialni obisk v Budimpešti 19. t. m.

Čsl. parlamentarci v Smederevu

Smederevo, 9. maja. p. Dočim so rumunski parlamentarci davi ob 4. odpotovali domov, so češkoslovaški parlamentarci v spremstvu predsednika narodne skupščine Čiriga in češkoslovaškega poslanika dr. Girse se danes dopoldne s parnikom odpotovali v Smederevo.

Dr. Valjavec reaktiviran

Beograd, 9. maja. AA. Za višjega svetnika finančnega ministrstva je bil reaktiviran upokojeni finančni direktor dr. Ljudevit Valjavec.

Italijanski novinarji zapustili London

Kot opazovalec je ostal v Londonu samo zastopnik službene agencije Stefani

London, 9. maja. AA. Kakor znano, je italijanska vlada prepovedala uvažanje v Italijo in razpečevanje vseh angleških listov razen »Daily Maila«, »Evening Newsa« in »Observera«.

Tudi Nemčija bo sledila zgledu Italije?

Berlin, 9. maja. AA. Ves nemški tisk odobrava ukrep italijanske vlade o prepovedi britanskih listov v Italiji in o odklopi italijanskih novinarjev iz Anglije.

Krvave borbe za Bilbao

Koncentričen napad frankovcev je bil, četudi z velikimi izgubami, odbit

Bilbao, 9. maja. AA. Sročil je vrhovno poveljstvo baskiške vojske izdalo komunique, v katerem pravi, da so bili vsi napadi v sektorju pri Solubi odbiti.

Baskiška vlada je sročil z uredbo proglašila mobilizacijo letnikov 1918 in 1919. V treh dneh se morajo vsi mladeniči teh let pojaviti v baskiških vojašnicah.

Francov proglaš Baskom na francoskem ozemlju

Salamanca, 9. maja. AA. General Franco je izdal proglaš na prebivalstvo v pokrajini Baskiji.

Španska letala na francoskem ozemlju

Toulouse, 8. maja. AA. Na tukajšnje letališče »Air France« je prispelo 16 španskih vladnih letal, med njimi 15 lovskih in 1 tovorno letalo.

Položaj v Kataloniji

Valencia, 9. maja. AA. Vlada je imela sročil ponovno daljšo sejo zaradi položaja v Kataloniji.

Knez namestnik Pavle v Londonu

London, 9. maja. AA. Nocoj ob 17.45 sta prispela v London Nj. Vis. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga s svojim spremstvom.

25letnica osvobojenja Južne Srbije

Skopje, 9. maja. p. Na zelo svečan način je bila danes proslavljena 25letnica osvobojenja Južne Srbije.

Stavka šoferjev v Londonu se nadaljuje

London, 9. maja. AA. Sročil so se posvetovanja zastopnikov šoferjev in kondukterjev londonskih avtobusnih podjetij nadaljevala.

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 9. maja. Po stari navadi je Ljubljana tudi danes na slovesen način praznovala Florjanovo nedeljo, saj je imel nebeski varuh domačije pred ognjem in znameniti zaščitnik gasilstva pretekli tork svoj god. Ljubljanski gasilci so imeli po vseh svojih četah domača slava. Poveljniki so svoja moštva pozvali k raportu, pri tej priliki pa so četni in župni funkcionarji razdelili med najbolj zaslužne člane lepo vrsto odlikovanj. Odlikovani so bili domala vsi naši starejši gasilci, ki so si pridobili kakšnih posebnih zaslug za organizacijo zadnjega gasilskega kongresa in z delom na gasilskem področju sploh. Tako sta v društvenih prostorih in Mestnem domu razdelila načelnik Prostopolne čete za Ljubljano-mest. Pristovšek in župni staršina najvrednejšim 40 medalj, poveljnik poklicnih Furjan pa je pripel odlikovanja 16 izmed svojih mož.

Malo pred 7. so se na Krekovem trgu zbrali gasilci s področja vse ljubljanske župe, da se udeležijo tradicionalnega sprejema k cerkvi sv. Florjana. Pod vodstvom poveljnika Pristovška in župnega podstaršine inž. Hrovatina in z godbo »Slogec« na čelu je več sto mož strumno odkorakalo skozi mesto, sveto opravilo pa je daroval gasilski svet kanonik dr. Opeka. Po maši je krenil sprevid na Sv. Jakoba trg, kjer se je izvršil slavnostni defile, nato pa so se gasilci vrnili do Mestnega doma, kjer je bil raznod. Kakor je videti ima zaščitnik gasilcev tudi pri tistih tovarniških in svetniškega občestva precej besede, ki krajujejo nad vremenom, saj je bila Florjanova nedelja obenem prva neskaljeno lepa sončna nedelja to pomlad.

Koncert mladine

Tisti, ki jih ni manifestacija Sokolstva privabila na ulice in ki jih niso zadržala razna strokovna zborovanja po dvoranih, pa so ob 10.30 pohnitili v operno gledališče, da prisostvujejo velikemu mladinskemu koncertu, ki ga je priredilo društvo »Skrb za mladino« v okviru dežjnih dni kakor jih vsako leto prireja Jugoslovanska unija za zaščito dece pod častnim predsedstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Za sodelovanje so pridobili pridobili znameniti mladinski in otroški pevski zbor in male harmonikarje, ki jih vzgaja prof. Pavle Rančigaj, s posebnim točko pa je nastopil tudi slušatelj konservatorija violonist Marko Sever. Zavoljo sokolskega obhoda in zborovanj obisk ni bil tako množičen, kakor smo ga po pravici pričakovali, veliki in mali poslušalci pa so z živahnim odobravanjem sprejemali točko za točko. Spored je otvoril zastopnik društva »Skrb za mladino« s kratkim nagovorom o pomenu mladinskega skrbstva zlasti v današnjih dneh, potem pa so se drug za drugim vrstili mali pevci in mali virtuosi na harmoniko. Mnogo toplega aplavza so želi pred vsem najmanjši solisti, ki so izprijeli, da je njihova glasbena vzgoja zaupana resnično večim rokam. Privedite, ki jo je oddajal tudi ljubljanski radio, se je dostojno uvrstila med privedite otroškega tedna in je na prav prisrčen način poveljala današnji materinski dan.

Zbor gluhomemih

V telovadnici gluhomemice se je vršil dopoldne občni zbor Društva gluhomemih, ki mu je prisostvovalo nad 70 članov iz Ljubljane, prišla pa sta tudi delegata Kos in Sagaj iz Maribora. Srečanje bivših tovarišev, ki so pred leti skupno kotali pokuk na ljubljanskem zavodu, je bilo tako prisrčno, da je bil občni zbor v resnici nekaj več kakor samo formalna dolžnostna prireditev.

Predsednik Lojze Šturm je ob otvoritvi še posebej pozdravil zastopnika uredništva »Jutra«, ki je zmerom izkazovalo toliko pozornosti gibanju gluhomemih, toplo pa se je zahvalil strokovnemu učitelju Rupniku, ki tako požrtvovalno deluje za blago najbolj nesrečnih izmed bodnih. Društvo si prizadeva, da bi ljudje, ki so obdarjeni s sluhom, uvideli, da je tudi šolan gluhomemec popolnoma sposoben za vzdrževanje samega sebe in je torej tudi polnovreden član človeške družbe. Nastopi, s katerimi je društvo nedavno gostovalo po vsej Sloveniji, so vzbudili živahno pozornost najširše javnosti. O podrobnejšem delu je obširno poročal tajnik Ciri Sitar, ki je izrazil vero, da se je naša javnost po lepo uspešnih večerih gluhomemih v Ljubljani, Novem mestu, Celju, Mariboru in Kranju lahko prepričala, da je izobražen gluhomemec prav tako dobra delovna sila, kakor človek zdravega sluha, po vztrajnosti, zvestobi in ljubezni do dela pa ga morda celo še prekaša. Potem ko je poročal še blaznjak došeterič, je bila izglasovana razrešnica dosedanjemu odboru. Strokovni učitelj Rupnik je še v imenu ravnatelja gluhomemice Grma pozdravil zborovalce, nato pa je bil izvoljen v glavnem dosedanjemu odboru.

Na koncu je bila sprejeta spomenica, s katero se gluhomemci obračajo na bana dr. Natlačena in ga prosijo, naj jim pomaga do ureditve njihovih najosnovnejših težni.

Zadovoljiv razvoj Hubadove župe

V dvorani Glasbene Matice, ki nosi ime po pokojnem očetu slovenske pesni, so se dopoldne zbrali zastopniki vseh naših pevskih društev k letni skupščini Hubadove župe Jugoslovanske pevske zveze. Zborovanje je vodil predsednik Zorko Prelovec, ki se je v svojem otvoritvenem nagovoru poklonil predvsem spominu treh velikih pionirjev slovenskega zborovskega petja, ki so se v preteklem letu poslovili od nas: Ivanu Dražilu, Emilu Adamiču in Mateju Hubadu. Dražil je bil eden izmed najbolj zaslužnih ustanoviteljev nekdanje Zveze slovenskih pevskih zborov in do zadnjega mariljv sodelavec Hubadove župe. Emila Adamiča je župa v priznanje velikih zaslug, ki si jih je pridobil kot skladatelj, pevovodja, vzgojitelj in kritik, svoj čas imenovala za svojega častnega člana. A o očetu Hubadu lahko rečemo, da bi naše pevsko gibanje nikoli ne bilo doseglo sedanje višine brez njega. Vsem trem so zborovalci trikrat vzdiknili: Slava!

Podrobno delovno poročilo je podal Jakob Gerčar, ki je po odhodu svojega prednika Ivana Rupnika spet prevzel tajniške pose. Mimo žalostnih dogodkov, ki jih v zaključni poslovni dobi ni bilo malo, saj je smrt tako brdiko posegla v armado naših pevcev, so župa in v njej organizirane edince izkazale mnogo živahnega dela. Spominu Emila Adamiča se je z Ljubljano na čelu preostojno oddolžila vsa naša pokrajina. Število včlanjenih društev

se je letos pomnožilo še za glasbeno društvo »Edinost« iz Radomlja, tako da šteje župa zdaj 33 članov. Ban in ljubljanski župan sta naklonila nekaj podpore, in ker lahko računamo še z naklonjenostjo zaslužnih dobrotnikov, bo župa v dohodnem času lahko pričela z izdajo prepotrebni zborovskih skladb. Ko je letos odpovedala »Cirilmetodijski vjesnik« iz Zagreba, »Zvuk« iz Beograda pa je sam prenehal izhajati, naša vodilna pevška organizacija ne prejema nobenega glasbenega glasila več.

Blagajnik Lasbacher je poročal o finančnem stanju, prvi pevovodja Venturini pa je podal izčrpno poročilo o artističnem delu in sprožil vrsto konkretnih predlogov. Vsa poročila so delegati sprejeli soglasno

Diplomirani tehnik iz vse države v Ljubljani

V stekleni dvorani Uniona je Združeni diplomirani tehnikov imelo dopoldne svoje tretje letno skupščino, ki so se je poleg lepega števila domačega članstva udeležili tudi delegatje sekcij iz Beograda, Zagreba, Splita in Duravara.

Zborovanje je vodil predsednik Jože Senk, ki je v svojem poročilu poudaril stremenje diplomiranih tehnikov, da hodejo pri urejevanju gospodarskih in tehničnih vprašanj odločati v takšni meri, kakor to pritiče njihovemu številu in pomenu. Doselej je v organizaciji okoli 540 članov, to pa je šele osmina vseh absolventov naših tehničnih srednjih šol. V preteklem letu je upravi uspelo pritegniti tudi mnogo mlajših tovarišev v organizacijo. Strokovni list, ki izhaja za vso državo, je naletel med članstvom pa tudi v širši javnosti na prav lep odmev. Vodstvo združenja si je po svojih najboljših močeh prizadevalo, da pomaga sedanjim in bodočim diplomiranim tehnikom do boljšega položaja. V državo šolo za prometne uradnike v Beogradu diplomirani tehnik nima vstopa, čeprav so zato strokovno najbolj vzposobiljeni. Učni načrti za tehnične srednje šole so okoreli in potrebni temeljite prenovitve, ker ne ustrezajo gospodarskim potrebam in so naraščajo samovrednosti. Treba bo uvesti individualno vzgajanje in popolno specializacijo. Zakon o pooblaščenih inženjerjih diplomiranim tehnikom obušno škoduje in je v navzkrižju z obrtnim zakonom, ki jim za zdaj še nudi nekaj pravic. Absolventi tehničnih srednjih šol ne morejo dovršiti študijev na univerzi.

Glavna uprava in sekcije so bile v vseh teh vprašanjih marljivo na delu, treba pa bo predvsem oživiti propagando, da se poveča število članstva. V leto 1936/37 so sli diplomirani tehnik z največjimi nadammi, toda z izboljšanjem gospodarstva nismo dobili iz Nemčije samo strojev, temveč tudi nove tuje strokovnjake, čeprav imamo doma mnogo brezposelnih, strokovno usposobljenih ljudi, na katere porazno deluje tako postopanje in pri tem trpi tudi narodna zavest. Pri javnih delih dobe gradbeniki le nekaj časne zapolnitve.

in z velikim odobravanjem. Na koncu je bil izvoljen novi odbor, ki mu načeluje bivši dolgoletni predsednik odvetnik dr. Švigelj. Dosedanji predsednik Zorko Prelovec je prošil za razrešitev te važne funkcije, naker je bil vnovič izvoljen za prvega pevovodjo, kakor je že poprej 14 let zavzemal to mesto. Poverjena pa mu je tudi redakcija novih skladb. Med slučajnostmi so bila pravila izpremenjena v tem smislu, da župa lahko pospešuje ustanavljanje pevskih okrožij. Tako je zasnovano novo zasavsko okrožje, v katerem se bodo združili zbori iz Litije, Smartnega, Trbovelj, Hrastrnika, Rače in Zagorja.

Po skupščini so delegatje prisostvovali generaliki za koncert Mozartovega Requiem v veliki dvorani filharmonije.

slitve. Naša obrt in industrija ne zaposlujeva absolutno, čeprav bi si lahko z njihovo delom izboljšali svoje izdelke in razširili trg. Zaradi nezaposlenosti se absolventi oprejemajo pač vsake bilke, vendar pa ne bi smeli sprejemati dela z mesečno mezdjo pod 500 Din, ker pomeni tako plačilo omalovaževanje strokovno kvalificirane človeka in ga nujno tira v obup. Glavna uprava bo morala nadaljevati s stremeljenjem, da bodo absolventi srednjih tehničnih šol prihajali v življenje kot zreli ljudje in dovršeni specialisti v posameznih panogah, obenem pa, da bodo po končanem študiju tudi v resnici dobili primeren posel.

Po poročilu blagajnika Mlakarja je skupščina na predlog nadzornega odbora izglasovala razrešnico, obenem pa so zborovalci sporočili svoje pozdrave zastopniki Društva absolventov trgovske akademije, Zbornice za TOI in Organizacije praktičnih tehnikov. Sprejeta je bila resolucija, v kateri diplomirani tehnik izjavljajo, da se je njihov položaj z novim zakonom o pooblaščenih inženjerjih znatno poslabšal, z raznimi uredbami in pravilniki pa se nepravilno tolmači in izpreminja tudi obrtni zakon, tako da trpijo diplomirani tehnik le škoda. Na službena mesta, ki pripadajo v smislu zakona njihovim stroki, se protizakonito postavljajo ali tuji ali nekvalificirane moči. Za srednje tehnične šole naj se uvede numerus clausus, ker imajo diplom. tehnik zmerom manjše delovno področje in brezposelnost stalno narašča. Srednje tehnične šole naj se specializirajo tako, da bodo ustrezale gospodarski strukturi države.

Na koncu je bil izvoljen novi odbor, v katerem so predsednik Janez Brilli, podpredsednika Milan Mozič in živko Milanović, tajnik Ivo Bavčar, blagajnik Stane Premrov in gospodar Franc Kraigher, v nadzornem pa šenk. Bogunovič in Marin. Pri slučajnostih je bilo še sklenjeno, naj bo sedež glavne uprave prihodnje poslovno leto v Beogradu. Predsednik Brilli je zaključil skupščino z zagotovilom, da bo nova uprava z vsemi silami delovala za čim boljše propeh diplomiranih tehnikov.

Maribor preko nedelje

Maribor, 9. maja.

Prva res sončna, krasna pomladna nedelja. Mariborčani so se temeljito okoristili s to redko vremensko konjunkturo. Vse je bilo zunaj. Začele so postojanke pod Pohorjem na Meljskem hribu, v Kamnici in pri Urbanu, na Volčetu in v vsepovsod, kamor hodijo Mariborčani radi pomirjevat svoje živce. Tudi po vinotučih je zagomazelo. Ob Dravi pa so se pojavili prvi letošnji kopalci, na Mariborskem otoku je privrkat letošnje začelivo novo življenje. Jutranji vlaki so bili polni izletnikov, ki so jo mahali v razne smeri, zlasti še k znanim planinskim postojankam na solnčenju. Mariborska prometna pa je bila v znamenju povsem poletne mode, ki so jo razkazovala brhka mariborska dekleta. Navzlic vsemu pa je imel Maribor vendarle ob izteku sezone zborov in prslav nekatere kulturne in društvene prireditve.

V gledališču je bila proslava Kraigherjeve 60letnice

Kljub istočasnemu koncertu v Unionu se je nabralo v soboto zvečer v gledališču še precej občinstva, ki je pozorno in z zanimanjem sledilo vprizoritvi Kraigherjeve »školjke«, drame v treh dejanjih, s katero uprizoritvo je mariborsko gledališče počastilo 60letnico zaslužnega slovenskega pisatelja in kulturnega tvorca. Predstava, ki jo je zrealiziral režiser J. Kovič, je potekla brez odmorov in je v splošnem dobro uspela. Pred predstavo je spregovoril o Kraigherjevi literarni tvornosti pisatelj R. Rehar.

V Unionu zaključek protituberkuloznega tedna

Snočni koncert vrlih Jadranašev v Unionu je bil zamišljen kot zaključna prireditev protituberkuloznega tedna v Mariboru, Jadranaši so z izvajanjem poudelnih skladb, med katerimi so bile tudi nekatere težje, kakor na primer Kogojev »Requiem«, izkazali odlične vrline svoje pevske kulture: imajo v zborovodji prof. Vrabca skrbnega vzgojitelja in voditelja. Predsednik Protituberkulozne lige, bivši sreški načelnik dr. Ipavice, je v odmoru orisal veliki pomen vztrajne borbe proti jetiki, ki je največja morilka našega naroda. Koncertna prireditev sama bi bila zaslužila številnejši odziv mariborskega občinstva.

Predavanje režiserja Šesta v Ljudski univerzi

Precej zanimanja je bilo med Mariborčani za predavanje režiserja ljubljanske opere prof. Šesta o moderni družabnosti. Ko je predsednik Ljudske univerze inž. Kukec spregovoril uvodne pozdravne besede, je odlični predavatelj ugotovil, da nam mnogokje manjka oblikovanosti v javnem nastopu, še vedno nas obdaja navlača skromnosti in boječnosti, kadar stopamo med ljudi. Jasnost, vednost in odkritost bi morale biti odlika in temelj moderne družabnosti. Dotaknil se je tudi vprašanja naših zakonov in izrazil mnenje, da predstavljajo sodobni zakoni samo skupine ljudi, ki ne živijo drug z drugim, ampak samo drug poleg drugega. In vendar bi morali imeti pred domom veliko spoštovanje. Predavatelj je bil za svoja izvajanja deležen toplega priznanja in aplavza.

Drag spanec

Svojevrsne doživljaje je imel v Mariboru neki prekupevalec s svinjami od Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Ko je za čedno vsotico prodal 10 svinj, si je v neki gostilni privoščil par kozarčkov žlahtne kapijke ter se je pri tem seznanil z neko Barbko, ki jo je povabil na majhen izlet v mariborsko okciko. Odpeljala sta se z avtomobilom v neko gostilno na Tenzem, kjer sta se prav imenitno zabavala, dokler ni trgovec zaspal pri mizi. Ko se je zbudil, je ugotovil, da mu je iz denarčice izginalo okoli 2000 din in tudi Barbke ni več bilo na spregled. Seveda je pridno iščejo.

Zaprisega vojaških novincev

Slovesno se je izvršila danes zaprisega vojaških novincev mariborske garnizije. Zaprisega je bila v vojašnici topkarjev. Obred so izvršili prota Simcn Ivoševič, kazniški duhovnik Zavadral in imam Ahmetasevič. Zanosen nagovor je imel mestni poveljnik general M. Milenković, ki je pozival vojaške novince k ljubezni do kralja in domovine. Slovesno zaprisego je zaključila vojaška godba z državno himno, naker je sledilo kolo in vojaško veselje.

Zborovanje mariborskih vinogradnikov

V Vinarski in sašarski šoli je bil danes dopoldne ob 10. redni občni zbor podružnice Vinarskega društva. Na zbor je prislo mnogo vinogradnikov iz obmejnega ozemlja. Vodil ga je s primernim nagovorom zaslužni podružnični predsednik dvorn svetnik v p. dr. Kronvogel. Obširno tajniško in blagajniško poročilo je podal prof. Konrad Pečovnik. V novi odbor so bili izvoljeni: dr. Kronvogel, predsednik, Ivan Šerbinek podpredsednik, prof. Konrad Pečovnik, tajnik in blagajnik, odborniki so Anton Godec (L'ambuš), Vladimir Kurent, Franc Marinič, Aljož Šiker, Avgust Schwarzbach, Jostip Zabavnik in Franc Zemljič. Za delegate na občni zbor Vinarskega društva v Slovenski Bistrici so bili izvoljeni: Godec, Schwarzbach, Zupančič, Pavlinič, Verlič, Zabavnik in Smarčan. Po občnem zboru je bilo poučno predavanje prof. K. Pečovnika o zatiranju peronosporne, naker so si udeleženci občnega zbora ogledali zavodove naprave.

Objave

Hubadov žalni koncert bo drevi v veliki filharmonični dvorani. Izvaja se Mozartov Requiem in prav posebno se opozarjamo, da je začel ob pol 21. Vseh sodelujočih je okrog 180. Na tem žalnem koncertu bodo prvič zadonele v filharmonični dvorani tudi Matične koncertne orgle. Vse prijatelje in častilce ravnatelja Mateja Hubada vabimo na nocojšnji spominski koncert. Se dežev vseh vrst in cen je še dovolj na razpolago v knjigarni Glasbene Matice. Za 100 Din si lahko ogleda o Binkošnih Trst in Postojno. Informacije v biljetarnicah »Putnika«, Ljubljana, in izletni pisarni Okorn.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Po vsej državi bo prevladovalo vedro vreme. Pozneje se bo nebo pooblačilo v zapadnih krajih. Ponekod je pričakovati lokalnih neviht. Temperature se bodo dvignile.

Matineja Z. K. D.
Clark Gable
Mirna Loi
William Powell
v krasnem filmskem delu po istoimenskem znamenitem romanu
ARTURA CAESARA
MANHATTAN
MELODRAMA
(AMERIKA OD LETA 1904 — 1934)
V ponedeljek 10. maja ob 14.15 V KINU MATICE. Cene Din 3.50 in 5.50

Tri žrtve karambola

V Poljanski dolini sta trčila motor in bicikelj — Ena ženska je obležala mrtva, dva nezavestna pa so prepeljali v ljubljansko bolnišnico

Ljubljana, 9. maja. Današnja prelepa izletniška nedelja žal ni ostala brez prometnih nesreč. Prišlo je do več karambolov, pri katerih so poškodovanci odnesli le manjše praske, a hude žrtve je zahtevala nesreča, ki se je popoldne primerila v Poljanski dolini. Kolikor se je do večera moglo ugotoviti, je do nesreče prišlo tako-le:

Iz Kamnika sta se po kosilu odpravila z motociklom na izlet monter Slavko Jesenovec in njegova izvoljenka Angela Erzenova. Jesenovec je zal mladenič in pogumen vozač. Ni mu še 30 let. Angela je kakih deset let mlajša od njega in je takisto prava lepa mladenka. Danes sta bila namenjena v Poljansko dolino Okrog pol 14. ure sta hitela na motorju po ovinku pri Trati, ko se jima nenadno pripeljeta nasproti dve ženski na en e m koleesu Biciklistka, ki je vodila kolo, je ob tako nenadnem srečanju na ovinku izgubila oblast nad vozilom. Posledica je bila strahotna. Motor je treščil v kolo in tri žrtve so po tem usodnem karambolu obležale negibne na kraju nesreče.

Na pomoč priklicani ljudje so se trudili, da bi oteli vsa tri življenja. Toda

biciklistka je žal obležala mrtva. Jesenovec in Erzenova pa sta navzlic hudim poškodbam še kazala znake življenja.

Kmalu je bil avtobus iz Poljanske doline na licu mesta. Vanj so naložili oba nezavestna ponesrečenca in ju jadno prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kamor so prispeli ob pol 16. uri.

Storjeno je bilo vse, da se rešita obe mladi življenji. Zdravnika dr. Breclj ml. in dr. Kajželj sta se zavzela za ju. Pregledala sta njune poškodbe in se predvsem odločila za operacijo Angele Erzenove, ki se je vsaj zdaj pa zdaj osvobodila iz zmedeno pogledala naokrog, dočim je Jesenovec venomer ležal negiben, v globoki nezavesti.

Jesenovec ima veliko rano nad levim očesom, ki je smrtno nevarna. Možgane ima pretresene in še nekaj poškodb. Vendar še ni izgubljeno vse upanje, da bo s svojo zdravo naravo in ob skrbni zdravnikovi negi vendar prebolel silni udarec.

Angela Erzenova ima takisto pretresene možgane, razen tega pa še obe nogi zlomljeni. — O nesreči obeh mladih ljudi so bili do večera obveščeni njuni svojci.

Dr. Marjan Bukovec se je pri smučanju smrtno ponesrečil

V soboto dopoldne je nad Sedmerimi jezeri padel v 20 m globok prepad — Prepeljan bo v Ljubljano

Ljubljana, 9. maja.

Planine so nam spet ugrabile dragoceno mlado življenje. Danes dopoldne so bili svojci mladega ljubljanskega zdravnika dr. Marjana Bukovca iz Bohinja po telefonu obveščeni, da je dr. Marjan Bukovec v soboto dopoldne pri smučanju daleč gori nad Sedmerimi jezeri strmoglavil v 20 m globok prepad, se je odbil od usodne stene in obležal mrtve. Novica o tragični smrti splošno znanega mladega inteligenta in sportnika se je popoldne razširila po Ljubljani in je vzbudila vsepovsod odkritosrčno, globoko sožalje.

Dr. Marjan Bukovec je bil sin splošno znanega vrtnarja in čebelarja, nadsvetnika v pokoku g. Avgusta Bukovca. Star je bil šele 27 let. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, medicino v Innsbrucku, kjer je bil pred večima letoma promoviran. Zdal je praktical v ljubljanski splošni bolnišnici na kirurškem oddelku in je obetal postati eden naših najspodobnejših zdravnikov. Od mladih nog je bil navdušen za narodo. Odkar se je kot doktor vrnil v rodno Ljubljano, se je pozimi zlasti posvečal smučarstvu, od pomladi do jeseni pa se je vneto udejstvoval kot turist in jamar. Pridobil si je lepe zasluge pri raziskovanju županove jame ter nekaterih večjih jam na Notranskem, kjer je bil vedno med najpogumnejšimi in najbolj obremenjenimi v vsaki ekspediciji.

Pretekli petek je vzel v bolnišnici dopust za kratek izlet v kraljestvo Triglav. Kot pripadnik smučarske šole je želel še hitro izkoristiti snežne prilike pod Triglavom. V petek dopoldne je potem odpoval s svojim smučarskim tovarišem, g. Močnikom, solastnikom tvrd-

ke »Maline«, na Gorenjsko. Iz Bohinja sta se povzpela čez Komno do Koče pri Sedmerih jezernih, kjer sta prenočila. Naslednje jutro (v soboto) sta odšla dalje na smučišča pod Triglavom.

Dr. Marjan Bukovec sicer ni bil osamljen pri smučanju, vendar pa so bili tovariši precej razkropljeni po prostiranih smučiščih. Bilo je okrog pol 10. ure, ko je zdrvel po neki precej ostri strmini. Smučar cand. ing. Bogdan Lipovšek mu je še v svarilo zaklical, naj vozi desno, toda v tem je bila katastrofa že neizbežna.

Dr. Marjan Bukovec je namreč vozil nizdal proti neki vzboklini, ki mu je zastirala nadaljnji razgled. Ni mogel videti, da je pod vzboklino 20 m globok prepad, videl je le drugo stran kot nadaljevanje svojega smučišča. Zdrvel je preko vzbokline, zadel potem v steno, se od nje odbil in obležal v globini. Torej so mu hoteli tovariši na pomoč, toda dr. Bukovec je bil na mestu mrtve. Alarmirani so bili reševalci in s skupnimi močmi so mladega ponesrečenca prepeljali na zaslihnih sanah do Koče pri Sedmerih jezernih, odtod pa v dolino do hotela »Savice«, kjer so ga položili na mrtvaški oder med samim planinskim zelenjem in pomladnim cvetjem. Jutri pa bo prepeljan v Ljubljano in bo na svoje mdomu (Gruberjevo nabrežje) položen na mrtvaški oder.

Bukovčeva družina je neizmerno prizadeta. Edini sin, ki je toliko obetal sebi, srčno ljubljenim staršem in vsemu narodu, je mrtev. Novica je porazno vplivala na njegove tovariše in številne prijatelje. Iskreno sočustvovanje naj vsaj nekoliko uteši bol svojem pokojnega dr. Marjana Bukovca.

Katastrofa

Dva vagona sta se pri tem tako zarila eden v drugega, da so napravili ta posnetek. (»Jutro«, 4. V.)

Drobec iz zemljepisa

Včeraj je nekoliko deževalo v vsem izlivu Save in Donave na naših tleh. (»Slovenski dom«, 4. V.)

Birokrat zoper birokratsko preteklost
Kot ambiciozen upravni birokrat se je Prelovšek, ki je bil v najzrelejši moški dobi, kljub temu obudovanja vredno naglo zavedel resnosti trenutka in takoj iniciativno posegel v razvoj. Vedel je, da je treba prelomiti z birokratsko preteklostjo gradbenega urada. (»Slovenec«, 4. V.)

Naše gledališče

Drama
Začetek ob 20. uri
Ponedeljek 10.: Zaprtlo.
Torek 11.: Dr. Izven, Gostovanje g. Duša na Radenkoviču, Elna boegr. Narodnega gledališča. Znižane cene od 20 Din navzdol.
Sreda 12.: Peter in Aleksej, Premierski abonma.
Četrtek 13.: Rivala. Red Četrtek.
Opera
Začetek ob 20.
Ponedeljek 10.: Zaprtlo.
Torek 11.: Zaprtlo.
Sreda 12.: Veseli študenček. Red Sreda.
Četrtek 13.: Plamen. Red G.

Čez drn in strn

Izpraznjeni begunci
Zastopniki Baskov so bili sprejeti pri zunanem ministru Delbosu, s katerim so se razgovarjali o izpraznitvi 300.000 baskiških beguncev. (Slovenec, 1. V.)

Akcija in reakcija

Generala Göringa so številni turisti spoznali, ko se je peljal skozi jesenjsko postajo, kjer se je prikazal pri oknu. Pozdravov ni bilo nobenih. Ravno tako tudi odzivov ne. (»Ponedeljski Slovenec«, 3. V.)

Privid pred startom

Ze pomoči od sobote na nedeljo smo imeli hude sanje, take, da so nas po svoji resnobeosti spominjale na mrčne slike iz Dantejeve »Božanske komedije«, in sicer na tisti del, ki ga je znameniti mož naslovil »Pekel«. Nejasno smo videli nekakšne biblično skrivnostne osebe, ki so z bosimi nogami v negodnemu jutru morale hoditi čez drn in strn. (»Slovenski dom«, 3. V.)

V odsotnosti ustreljen

Roparja je pričakoval z nabitim revolverjem sam lastnik, katerega je opozoril roparjev pomočnik na vstopila. V trenutku, ko se je ropar po vrvi spustil v puškarno, je Erič dvakrat ustrelil nanj. Ropar, ki je bil samo lažje ranjen, se je potuhnil, kakor da je smrtno zadet. In je obležal nepremično na tleh. Lastnik puškarnice je zatem odprl vrata ter klical na pomoč. Na svojo nesrečo pa je pustil revolver na mizi. Ropar je v odsotnosti Eriča pograbil revolver in težje ranil Eriča. (»Slovenec«, 4. V.)

Sportna Nedelja

Krasna afirmacija našega nogometa

V razburljivoj tekmi je jugoslovenska reprezentanca v Budimpešti z neodločenim rezultatom dosegla izreden uspeh — Junak dneva je bil naš vratar Glaser — Gol je zabil Lešnik

Madžari so bili to pot slabi proroki. Za svoj moštvi, ki sta igrali v Budimpešti in v Beogradu proti našima reprezentancama, so napovedali dve zmagi, dosegli pa so en neodločen rezultat in en dolga visok poraz. Za današnjo tekmo med prvima reprezentancama Madžarske in Jugoslavije se ni zanimala samo naša in madžarska javnost, temveč so oči vseh evropskih sportnih krogov bile uperjene v madžarsko prestolnico, in to predvsem zato, ker bomo letos prvič poslali svojega zastopnika, namreč državnega prvaka Gradjanskega, v tako veliko nogometno konkurenco, kakor je tekmovanje za srednjeevropski pokal.

Res je, da so se naši vodilni klubi v Zagrebu in Beogradu na domačih tleh v prijateljskih tekmah z močnimi inozemskimi klubi izkazali kot močna moštva, vendar pa nam je bila potrebna afirmacija na veliki meddržavni tekmi, da si tako zagotovimo vpoštevanje in zanimanje sportnega sveta pri borbah našega državnega pr-

vaka. In to je našemu reprezentancemu moštvo slajno uspelo. Proti svetovno znanim madžarskim profesionalcem so naši »belomodrici« dosegli na tujih tleh neodločen rezultat. Bili so celo že v vodstvu in so Madžari dosegli svoj gol šele v drugem polčasu. Ta rezultat bo močno odjeknil po vsem sportnem svetu in mi se dvigamo v vrste najboljših nogometašev. S tem rezultatom so naši reprezentanti olajšali tudi delo Gradjanskemu, ker bodo njegovi nasprotniki v tekmoivanju za srednjeevropski pokal nastopili proti našemu zastopniku z mnogo večjim respektom.

Velik pomen pa ima tudi lepa zmaga, ki jo je naša druga garnitura dosegla proti drugi garnituri Madžarske, katero je porazila s 3:0. Ta zmaga priča, da imamo na razpolago dovolj dobrih igralcev, da se lahko kosamo z najmočnejšimi narodi, je pa obenem tudi dokaz, da časten uspeh, ki si ga je izvojevalo naše moštvo v Budimpešti, ni bil slučajen.

pet odprta. Madžari sicer skušajo doseči zmago, kar pa jim ne uspe. Zaradi tega začena publika po malem zapuščati igrišče, ker je nezadovoljna z rezultatom. V 32. min izvede Lešnik solo akcijo, je pa pri tem poškodovan. Jugoslavija zopet nekoliko napada, ker so tudi Madžari že popustili. V 44. min. nevarna situacija pred našim golom, ki povzroča korner proti nam, toda kmalu nato konec igre.

Kako so igrali

Tekma je bila fair z obeh strani. Naše moštvo je igralo v prvem polčasu z silnim elanom, v drugem pa je popustilo. Zlasti v drugem polčasu so se pokazale slabe strani našega moštva. Najslabši napadalec je bil Lojančič. V drugem polčasu je nekoliko popustila tudi obramba, hvala bogu pa je bil odlični Glaser, ki je rešil naše barve poraza. V prvem polčasu sta bila zelo dobra Hügl in Matošič, pohvaliti pa je treba v napadu Vujadinovića. V drugem polčasu so naši igrali brez elana. Ako bi igrali, kakor v prvem delu igre, ne bi bila izključena naša zmaga. Prav dober je bil v krilski vrsti Lechner, ki je bil za Glaserjem najboljši naš igralec. Pleše ni bil mnogo zaposlen in je žoge, ki jih je dobil, dobro vporabil.

Jugoslavija vodi

Na tribunah se z velikanskim navdušenjem oglašajo naši navijači, madžarska publika pa zopet protestira proti svojim zastopnikom. Zadnje minute prvega polčasa se končajo v premoči naših igralcev.

Drugi polčas

V začetku drugega polčasa so naši zopet v napadu. Igra je zelo živahna. Madžari se zelo trudijo, da bi popravili pogreške prvega polčasa. Naša obramba je odlična. V 5. min. nevarna situacija med našim golom in zopet je Glaser, ki bravurozno brani. Madžari forsirajo tempo in imajo sedaj več od igre. Madžarsko moštvo je takoj videlo, da naš napad slabo igra ter je to tudi izkoristilo. Velika zapreka zato pa jim je bil Glaser. Naša obramba ima polne roke dela. Jugoslovenci popuščajo, toda še vedno držijo 1:0 v svojo korist. Toda to je edinole zasługa odlične obrambe.

Izenačenje

Madžari pa kmalu nato izkoristijo svojo premoč in v 15. min. dosežejo izenačenje. Domači igralci sedaj podvojijo tempo in igrajo odlično. So v veliki premoči in ker je popustila tudi naša obramba, je situacija za nas mnogokrat zelo kritična. Igra je sedaj zelo enostranska. Madžari igrajo zelo hitro, tako je naša obramba zmedena. Glavno naše orožje je pa še vedno Glaser. Madžari izvedli napad za napadom. Končno pa vendarle stopi v p5. min. Lešnik v akcijo, toda njegov strel gre v aut. To je bila edina šansa našega moštva v tem polčasu. Madžari dalje pritiskajo. V 28. min. dosežejo korner, ki pa gre v aut. Madžari so zelo nevarni, vendar pa ne morejo izkoristiti številnih šans. Nato pa postaja igra zo-

Madžarska — Jugoslavija 1:1 (0:1)

Budimpešta, 9. maja. 20.000 gledalcev je zasedlo igrišče v Budimpešti, da prisostuje veliki borbi med reprezentancama Madžarske in Jugoslavije. 20.000 src je do konca tekme trepetalo v dvomu, kateremu moštvo bo končno pripadla zmaga. Da je bila večina teh src na strani Madžarov, je seveda razumljivo. Pa tudi naši igralci niso bili brez moralne opore. Iz Zagreba je prispel v Budimpešto poseben vlak, ki je pripeljal preko 700 naših navijačev, večje število je prišlo tudi iz Beograda in ob priliki velesejmja v Budimpešti je več sto jugoslovenskih državljanov v madžarski prestolnici, ki so vsi prisostvovali tekmi. Prišla je seveda vsa jugoslovenska kolonija. Prisoten je bil tudi naš poslanik dr. Vukčević v spremstvu našega vojne atašeja in vsega osebja poslanstva.

Postavi moštev

Moštvi sta se javili italijanskemu sodniku Barlassini v naslednjih postavah: Madžarska: Szabo — Koranyi, Vago — Lazar, Turay, Palotas — Sas, Cseh, Teley, Zsengeller, Titkos. Jugoslavija: Glaser — Hügl, Matošič — Lechner, Jazbec, Kokotović — Tirnanić, Lojančič, Lešnik, Vujadinović, Pleše.

Ko sta moštvi prišli na igrišče je glasba zaigrala jugoslovensko in madžarsko himno.

Pričetek tekme

Takoj začetkom so Jugoslovenci v napadu, Madžari pa v defenzivi. Jazbec doda Tirnaniću, ki pa izgubi žogo. V 5. minuti strelja Kokotović na gol, toda vratar Madžarov brani. V 6. min. prodre Tirnanić, a ga sodnik ustavi zaradi of-sidea. Madžari igrajo zelo previdno. Izkaže se Matošič, ki odbije zelo ostro žogo. Naša obramba se odkljuje z izvrstnimi odbojnimi udarci. Igra postaja odprta. Naše moštvo je popolnoma enakovreden nasprotniku. Igra se zelo hitro in tempo je vedno hitrejše. Madžari napadajo večinoma preko levega krila, toda ravno ta igralec je zelo nesiguren in zastrelja več lepih žog. V 10. min. prodre Pleše, predriblja tri igralce ter centrira. Lešnik strelja z glavo iz teške pozicije, toda v avt. Takoj nato reši Hügl nevarno situacijo pred našim golom.

Glaser brani izvrstno

Madžari prehajajo nekoliko v premoč, toda naša obramba je dobra, zlasti Glaser brani v fenomenalnem stilu. V 14. minuti imajo naši prekrasno priliko, toda Lešnik strelja previsoko. Madžari so še vedno v premoči. Lešnik in Tirnanić zagrešita foul, zaradi česar diktira sodnik dva kazenska strela. Obakrat reši Lechner. V 20. min. odbije Glaser dva nevarna strela v lepem stilu. V 22. minuti prodre madžarsko desno krilo. Njegovo žogo dobi srednji napadalec, ki ostro strelja na naš gol, toda Glaser odbije v korner. Sedaj so Madžari večinoma na naši polovici ter izvajajo zelo nevarne napade. Toda Glaser je junak dneva in ne dovoli, da bi šla žoga v našo mrežo. V 15. min. ustavi sodnik napad Madžarov zaradi of-sidea. Igra postaja odprta. V 28. min. gneča pred našimi vrati in Hügl čisti. Naši igrači prehajajo sedaj v protinapade, ki jih Madžari rešujejo s strelji v avt. V 31. minuti nevarna situacija za naša vrata. Levo krilo Madžarov prodre, zelo lepo centrira, madžarski srednji napadalec strelja ostro, toda k sreči preko gola. V 37. min. ustavi sodnik jugoslovenski napad zaradi of-sidea Lešnika. V 38. minuti se Glaser krasno vrže »plava« več metrov po travi in ujame nevaren strel madžarskega levega krila.

Madžarsko občinstvo nezadovoljno

Madžarsko občinstvo prične glasno protestirati proti lastnim igračem. Sliši se žvižganje. V 40. min. je Tirnanić v prekrasni poziciji sam pred golom, toda v zadnjem trenutku mu madžarski bra-

Finalne borbe domačega prvenstva

Železničar dalje vodi — Celje si je popravilo svoj položaj

V podsavaznem prvenstvu smo večeraj absolvirali IV. kolo. Igrali so v Celju in v Mariboru in so povsod domačini odnesli točke. Celje je premagalo trboveljskega Amaterja, Železničarja pa celjskega Olimpa. Vrstni red tablice se ni menjal, čeprav je Celje z večerjšno zmago doseglo isto število točk kot Amater, vendar pa imajo Trboveljčani boljše goldiferenco in ostanejo zaenkrat še na drugem mestu. Tablica je naslednja:

Železničar	4	4	0	0	13:5	8
Amater	4	2	0	2	9:8	4
Celje	4	2	0	2	6:8	4
Olimp	4	0	0	4	2:9	0

V naslednjem poročilu:

Celje : Amater 3 : 2 (2 : 1)

Celje, 9. maja. Pred 300 gledalci se je danes popoldne na Glaziji vršila finalna tekma, v kateri je Celje tesno, toda zasluženo zmagalo. Celjski napad je bil zopet nepovezan, premalo odločen in brez pravega sistema. Dobri pa so bili krilci in oba branilca, do čim nosi celjski vratar odgovornost za obo gola. Gostje so imeli dober napad in tudi dobro obrambo, krilski vrsta pa ni dala dobre igre. Gostje so igrali z večjo poštrevnostjo kot Celjani, posluževali pa so se zopet preostre igre. Tekma je bila že v začetku napeta in živahna. Napadi so se neprestano menjavali, žoga pa dolgo časa ni hotela v mrežo. V 20. min. izvede Celje hitro akcijo, žoga zdrsne Amaterjevemu vratarju iz rok, Pfeifer je na mestu in potrese mrežo. Šest minut kasneje prevzame Jordan pred

celjskim golom žogo volley in izenači. V 36. min. poviša Dobrajc na 2:1 za Celje. Po odmoru so gostje nekoliko popustili, Celje pa tega dolgo ni znalo izrabi. V 23. min. poviša Ahtig po krivdi Amaterjevega vratarja na 3:1. Tekma je postala sedaj medla in nezanimanja. Dve minuti pred koncem postavi Jordan končni rezultat 3:2.

Sodnik g. Pečar iz Ljubljane je vzbujal s svojimi odločitvami in neodločitvami živahne proteste navijačev obeh klubov. V presojanju od sidov in foullov je skoraj do cela odpovedal ter zagrešil nešteto napak. Tudi ni znal preprečiti ostre igre.

Mladina Celja je dobila prvenstveno tekmo proti mladini Olimpa s 3:0 par forfait, istotako v II. razredu Jugoslavija : Zalcu.

Železničar : Olimp 5:1 (4:0)

Maribor, 9. maja. Za prvenstveno tekmo med prvimi in zadnjimi v tabeli ni bilo mnogo zanimanja. Ker je bilo vreme izredno lepo in toplo, se je zbralo na igrišču komaj 500 ljudi. Po papirnati formi in po zadnjih rezultatih je bil Železničar velik favorit. Toda nihče ni mislil, da bodo Maribortanci našli v Celjanih tako slaboten odpor. Igra je bila le v zadnjih fazah toliko borbeno, da je bilo v njej spoznati prvenstveni značaj. Pozneje pa je bila stvar pustna in dolgočasna. Dober nogomet vsaj s strani Železničarjev smo videli le do 25. minut prvega polčasa, ko so domačini postavili rezultat prvega dela igre. V tem delu so Železničarji prav dobro zaigrali, pozneje pa je domača enajstorica prešla v hiper-

kombinacije ter igrala tja v en dan, brez smisla. Ista slika se je nudila tudi v drugem polčasu. O kaki lepi igri ni bilo sledu. Žoga je dirigirala igralce namesto obratno in to je trajalo vseh 5 minut. Razen tega so bili igralci Železničarja zelo indeletni in komodni ter igračkane absolutno ni bilo na mestu. Nogometna igra je borba in če nasprotnik ne da ali ne more dati odpora, sipaj mu gole v mrežo, kar se da. Človek pride v zadrego, ako bi hotel v tem moštvo koga posebej vsaj omeniti, če že ne pohvaliti. Še najboljša je bila ožja obramba Železničarjev, ki pa spriče povsem jalovega nasprotnikovega napada skoraj ni imela pravega posla. Srednja vrsta ni bila toliko močna, da bi izsilila vsaj kak sistem igre. V napadu sta krili poslali nekaj dobrih centrov, s katerimi pa v sredini niso znali kaj početi. Osredje napada je imelo pred golom neizkušenih dobrih pozicij, od katerih pa je koristilo le pet. Take prilike, kakršne je imel Železničar za zmago z dvoštevilnim rezultatom, zlepa ni imel in če jo je pustil neziskoriščen, daje moštvo zelo slabo spričevalo.

O Celjanih škoda vsake besede. Vse moštvo od vratarja do levega krila je bilo slabo. Olimpa smo že videli v Mariboru, toda tako žalostne vloge še ni igral.

O poteku igre ni kaj posebnega povedati. Železničarji so v prvem polčasu potisnili goste skoraj povsem v obrambo, tako da so Celjani prihajali le sporadično v švafjoherferjevo bližino. Po doseženem rezultatu 4 : 0 v prvem polčasu pa je bilo aktivnosti Železničarjevega napada konec. V drugem polčasu so sicer pričeli gostje nuditi malce resnejši odpor, vendar je tudi ta del igre potekel v znamenju premoči domačega moštva.

Gole so zabil v 1. min. Pavlin, 10. in 14. min. Turk in v 30. min. zopet Pavlin, ki pa je v 4. min. zastreljal enajstmetrovko. V drugem polčasu je v 5. min. končal serijo golov za Železničarje Pavlin, Olimp pa je v 16. min. dosegel častni gol iz enajstmetrovke.

Sodil je g. Miljan iz Zagreba. Bil je objektivni, toda igro je malce preveč raztrgal.

V predtekmi je rezerva Železničarja porazila v prvenstveni tekmi rezervo Rapida z 1 : 0 (1 : 0).

Na igrišču v Magdalenskem vrtu se je vršila prvenstvena tekma mariborskega II. razreda in je Slavija porazila Ptuj s 7:1 (4:0).

Austria : Ljubljana 2:1 (2:0)

V znamenju prizadevanja po majhni revanši je stala ta tekma. Šlo je za to, da se nekoliko zbrise celovški rezultat, preko katerega še ni zrasla enoletna trava. V drugi vrsti naj bi to bil trening pred dvema odločilnima bitkami v ligi. Prvi cilj je Ljubljana zgrešila. Celovčani so lanski rezultat v Celovcu potrdili z novo zmago. Drugi smoter pa je dosežen: igra je pokazala, da v moštvo še dolgo ni vse v redu. Narobe, da je v moštvo prav malo v redu!

V zelo pohvalni, skoro mršavi igri je Ljubljana po zaslugi podlegla. Zaslužno za ta poraz je pripisati sicer izključno napadu, ki je dal obupno igro. S tem ni rečeno, da imajo ostali v zaledju že odveč za vse. V celoti se da ta zadevščina na kratko oceniti: indeletno, neinteligentna igra, ki se je le na redke trenutke dvignila preko drugorazredosti.

Najhuša napaka v moštvo je še vedno slab kontakt napada z ozadjem. Dober del krivde je že na napadalcih, ki se še med sabo le težko povežejo, poleg tega ne umejo prevzemati še tako čisto podanih žog; ali marsikaj gre tudi na rovaš srednje vrste, ki mnogokrat v prenapetosti zgubi pregled in suva tjavendan. Sploh moštvo ni v celoti zadovoljilo, od posameznikov pa le nekateri.

V obrambi je bil Stanko najšibkejši; nesiguren v startu, z nerazumljivim odbojnim udarcem; še z vetrom je žogo s težavo odarjal v polje. Mnogo boljše v vsakem pogledu je bil Šliška. Logar je imel nekaj dela v prvem delu igre, proti obema goloma je bil pač brez moči. Srednja vrsta se je po kakovosti nagibala od desne na levo navzdol. Slapar kaže, da bo še dober krilec, za sedaj je že uporaben. Pupo ni bil najbolje razpoložen, vsaj od začetka, tekem igre se je popravil. Boncelj kot Boncelj v prijateljskih igrah in sploh v zadnjem času: nič več ni tako zraven, kot bi bilo potrebno. Napad se tudi v tej postavi ni obnesel. Krili sta speljali nekaj lepih in uporabnih stvari, Janež je bil pri tem precej zanemarjen, toda na sredi je bilo vedno vse narobe. Par individualnih akcij je dalo nastutiti, da bi eventualno zaigrali, toda ostalo je samo na tem. Pred golom pa je ta trojka nemogoča. Sam Grintal je napravil tri štiri stocdoščne prilike. Makovec si ni upal opaliti, a Lah je imel vsega eno samo krasno priliko, pa mu jo je sodnik odžival. Morda bo še kaj s tem napadom, da bi le ne bilo prepozno!

Gostje so dali povprečno igro provincijskih klubov. Mnogo prilik niso imeli, dve so strumno izkoristili. Veter in sonce so v prvem delu igre s pridom uporabili v svojo korist, po odmoru jim je šlo v glavnem za to, da ohranijo dober rezultat prvega polčasa. Igrali so samo pol tekme. Srednja vrsta je držala vse po konci. Zlasti je pametno in koristno igral srednji krilec Seranjnik, ki je lepo povezal napadno trojko z ozadjem. Sicer so v glavnem napadali po sredi. Obramba ni bila prav najmočnejši del moštva. Sicer sta branilca na moč čistila — sila je sploh glavna odlika moštva — toda pustila sta še precej čistih pozicij. Vrtar je kazal prvi pol čas precejšnjo nesigurnost, potem pa je bil ob večjem delu zelo koristen. Napad je pokazal svojo šibkost šele v sprememljenih prilikah, v drugem polčasu. Do tedaj pa je kazal precej prodrnosti, omeniti je desno krilo in levo zvezo, ki sta se izkazala tudi kot hladnokrvna realizatorja.

Od kraja so Celovčani močno pritisnili. V 4. min. pobeigne Fronck šiški, predložil Komhoferju na čisto in žoga je že v mreži. Dobre četrte ure traja celovški pritisk, potem se Lj. osvobodil in krepko odgovarja. Toda le tja do pred gol. V 25. min. bije Janež s kota, zelo slabo, žoga pride do celovskega napada, nagel pobege po sredi, desno krilo je čisto in že sed drugi zgoditek. V odprti igri serija kotov na obeh straneh, sicer nič novega. — Drug polčas poteče skoro ves na celovški plovili. Tudi za Celovčane je 4. min. kritič-

na: kombinacija Pepček—Makovec—Grintal obrodil za Ljubljano edini sad. Potem je še mnogo prilik. Grintal je parkrat sam na strelju. Lah se sredi polčasa v krasni soloakciji prebije na čisto, pa mu sodnik prekine polet zaradi foula (a prednost?), pa vse je zaman. Proti koncu si Celovčani, ki vse dotlej zavlačujejo, opomorejo in uprizorijo par napadov.

Sodil je g. Macoratti, a občinstva je bilo okoli 400. Ljubljana II.—Kranj 8:1 (6:0) Na praznik je Kranj tesno zmagal doma. Torej je bilo srečanje v znamenju revanše. Ljubljanski rtzervi, ki se je kar razigrala, je udarec povsem uspel. Sodil je g. Dorčec.

Ostale nogometne tekme

Zagreb: Hašk : Budaj 3:1 (0:1).
Susak: Concordia : Orient 3:0 (2:0).
Split: Hajduk : Admira 1:1 (0:0) in Hajduk : Admira 2:0 (0:0).
Praga: Prvenstvo. Slavija : Viktorija Plzen 6:2, Viktorija Žizkov : Nachod 1:1, Sparta : Plzen 2:1, Prostejov : Zidenice 3:1, Bratislava : Moravska Slavija 3:1, Kladno : Rusi 5:1.
Budimpešta: Pöbös : III. okraj 5:1.
Rim: Prvenstvo. Lucchese : Roma 5:1, Torino : Sampierdarena 4:0, Milano : Fiorentina 1:0, Novara : Bologna 4:0.
Pariz: Pokalni finalje, Sochaux : Strasbourg 2:1, 50.000 gledalcev.

Jugoslavija : Rumunija 5:0

Zagreb, 9. maja. V tekmoivanju za Davisov pokal med Rumunijo in Jugoslavijo sta bila danes na sporedu še dva singla, za katera pa med občinstvom ni vladalo tolikšno zanimanje, ker si je Jugoslavija že večerj priborila vstop v 3. kolo. Današnjim tekmam je zato prisostvovalo le 500 gledalcev, ki so bili priča sigurnim zmagam obeh naših zastopnikov. Jugoslavija se bo srečala v nadaljnjem tekmoivanju z zmagovalcem tekme Južna Afrika : Nova Zelandija, ki še ni končana, vendar veljajo Južnoafričani za favorite.

Prva sta nastopila Punčec in Rumun Caraluliu. Z izjemo drugega seta je bil Punčec absoluten gospodar položaja in je zmagal 6:4, 1:6, 6:3, 6:2. Sledil je zadnji single med Pallado in Schmidtom. Rumun je nudi v prvih treh setih precejšen odpor, je pa končno podlegel izredni igri našega reprezentanta, ki je zmagal 6:4, 6:3, 5:7, 6:0.

Končni izid je torej 5:0 za Jugoslavijo. ZSK Hermes (motosekcija). Za binkosti prireditelj skupinski izlet motoristov v Postojnsko jarno in v Trst. Prijave in pogramila v tajništvo, Aleksandrova c. 5. Motosekcija sklicuje članski sastanek v torek ob 20.30 v restavraciji »Slon«. Gre za izlet v Trst in za dirke na velesajmo nedeljo. Vabljeni tudi prijatelji sekcije.

Zagonetna smrt bogate Indijke na Dunaju

Na Dunaju se je mudila že par tednov neka Indijka, o kateri je šel glas, da je nezimerno bogata. Popravljala si je zobe pri nekem dunajskem zobnem tehniku, ki se je eksotični dami tako prikupil, da ga je bajje postavila za svojega dediča. Zdjaj o Indijki že cel teden ni sledu. Razni znaki pa kažejo, da ni več pri življenju. V dunajski okolici so izkopali mrtvo truplo nekega žene. Prvotno so mislili, da gre za pogrešano Indijko, izkazalo pa se je, da ni tako. Prizadeti zobni tehnik, na katerega so se novinarji obrnili, je potrdil vesti, da ga je bogata Indijka postavila za svojega dediča. Glede njene usode je zatrjeval, da mu ni ničesar znanega, rekel pa je, da se boji, da je Indijka že mrtva. Policija, ki zadevo preiskuje, za enkrat ne da nikakih informacij. Listi so izvedeli le toliko, da je poleg drugih zaslila tudi nekega na Dunaju živčnega Indijca, ki je s pogrešano rojakinjo večkrat občeval. Zadeva vzbuja na Dunaju izredno pozornost.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Tudi ameriške oddajne postaje prenašajo med ostalim programom vsakovrstne reklame. Zadnjič je neki napovedovalec oznanil sledeče: „Pozor, pozor, dame in gospodje! Sedaj ne boste petnajst minut ničesar slišali! Prenašamo namreč delo z novim, popolnoma brezšumnim strojem tvrdke X. Y.“

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Zaščita duševno zaostalih otrok

V Jugoslaviji je okrog sto tisoč zaostalih otrok — Potrebni so vzgoje v zavodih

Meja o tem, kdo je duševno zaostal, se je težko postaviti. Za šolske otroke velja pravilo, da so duševno zaostali, če ne morejo slediti pouku med normalnimi v osnovni šoli. Takšnih otrok je pa precej po vseh šolah. Velik odstotek jih je, ki zaostajajo in ne morejo napredovati za lastno sposobnostjo. Teda j pa v vseh lažjih (in včasih tudi težjih) primerih duševne zaostalosti odločajo socialne razmere, v katerih otrok živi.

Ce so otrokovi starši premožni, da mu lahko oskrbe inštruktorja in čsto zastavijo tudi svoji osebnii vpliv, tedar se otrok že prerine naprej in pride včasih po isti poti celo do vplivnega mesta. Otrok pa, ki ga je v zibelki zaznamovala beda, ki mnogokrat tudi k duševni zaostalosti doprinese svoj delež, vedno bolj zaostaja in zapada v nekakšno duševno topost. Često je v zasmeš svojim tovarišem in v oviro napredku ostal učencev. Prava rešitev za te otroke so tako zvane pomožne šole. ki jih imamo tudi v Jugoslaviji po vseh večjih krajih, v nekaterih manjših krajih pa posamezne razrede. Vendar je njihovo število še veliko premajhno spričo dejstva, da je v Jugoslaviji okrog 100.000 (t. j. 0,75% vsega prebivalstva (soloobveznih otrok, ki so spoznani za manjvredne. Od teh jih pride na Slovenijo približno 6.000. Celotno organiziranih šol pa imamo v Sloveniji dvojce (v Ljubljani in v Mariboru), poleg teh pa še 11 pomožnih razredov in 65 posameznih razredov pri osnovnih šolah. Če računamo na posamezen razred po 15 otrok, tedar vidimo, koliko teh slabicev ostaja še brez pravega, njim prikladnega pouka in vzgoje.

In vendar nudijo pomožne šole duševno zaostalim otrokom prvo in v nekem smislu tudi poglavitno zaščito. Kajti pomožne šole skušajo s posebnim poukom in s posebnim vzgojnim vplivanjem rešiti življenjsko ohranilo družbi duševne slabice, ki bi bili brez te individualne pomoči materialno in moralno izgubljeni. 70 do 80% vseh otrok spravijo toliko na noge, da si pozneje lahko sami služijo svoj kruh. S tem pa obvarujejo družbo hudega zla in morda še večjih izdatkov, kajti pot teh otrok, če so prepuščeni samim sebi, vodi pogosto nazvzdol — v zločin in prostitucijo.

Na prvem kongresu Unije za zaščito otrok je izrekel univ. prof. dr. Šilović besede, ki jih ne smemo pozabiti: »Ko sem proučeval vzroke zločinov v svoji domovini, sem prišel do zaključka, da sta pri nas dva glavna vzroka zločinov: alkoholizem ter zapuščenost in zanemarjanje mladina. Ni kriva zločinov mladina sama, zastrupljena od ulice, gladna in žejna, bosa in gola, marveč je kriva teh zločinov družba, ki jim ni priskrbelo doma in nadomestila matere, najbolje in najprirodnejše vzgojiteljice.«

To velja še prav posebno za duševno zaostale, za katere mora država skrbeti v lastnem interesu. Kakor omenjeno, izhajajo ti otroci iz najrevnejših slojev. Mati, ki hodi navadno po ves dan za zaslužkom, jih pač ne more vzgajati, tudi ko bi znala. Tako so mnogi prepuščeni ves prosti čas, ki ga ne prebude v šoli, česti. Cesta pa je za duševno manjvredne še veliko hušje zlo kakor za normalne zanemarljive otroke. Mnogo bolj so dostopni vsakovrstnim prestopkom, mnogo prej se vdajo javljivi priložnosti in zapelejanju. Odločilna pri tem je njihova šibkost volje in vobče nestanovitnost v vsem ravnanju. Umevno je, da spričo teh lastnosti ne more imeti tak otrok ali odrasli posebnega moralnega odpora nasproti različnim skušnjavam, ki zadene ob nje v življenju, često po krivdi brezvestnežev, ki izrabljajo slabice v svoje sebične namene. Iz vrst teh otrok izhajajo takšni, katerih usoda se nam je nedavno v dveh primerih odkrila pri sodišču. Listi so poročali o dveh dvajsetletnih berakih, sirotah brez očeta. Njnii materi garata doma kot peric in delavki. Oba sta stradala, glad in beda sta ji pognala na ulico. Kmalu sta postala žrtvi ljubljanskih perverznev. Neki trgovec je nagradil svojo žrtev za svoje ogabno dejanje z 1 dinarjem in 25 parami! V kraju, od kjer sta beraka doma, so si orožniki prizadavali na vse načine, da bi se otrok kdo usmili in ju vzvel v svoje varstvo, da bi se našel zavod v Sloveniji, ki bi ju rešil s poti, ki vodi v zločin in propast. Toda vse prošnje in vse intervencije so bile zaman. (Primerjaj »Slov. Narod« 18. 12. 1936.)

Takih primerov je več kakor si mislijo oni, ki žive udobno življenje in se nikdar ne zamislijo v usodo takihle »potepuhove. Kje je rešitev? Dom in družina jim ne more nič nuditi, šola sama tudi ne more preprečiti zla, ker njen vzgojni vpliv izpodrinejo drugi, močnejši vtisi. Njeno delo bi smotno izpopolnil edinole primeren zavod, ki bi bil priključen pomožnim šolam v večjih središčih. Tu bi se vsem slabo nadarjenim in duševno zaostalim otrokom z dežele in onim iz mest, ki tavajo brez vzgoje po ulicah, nudila tudi sistematična vzgoja, temelječa na načelu, na katerem je zgrajeno že sedaj vse delo pomožnih šol. To je delovni princip, ki naj vcepi otrokom smisel in ljubezen do dela, ki naj jim prizvoji primerno samostojnost pri vsem prizadevanju, zlasti pa zaupanje v same sebe. Do takšne vzgoje bi zlasti pripomogle primerne delavnice, kjer bi dečki in deklice praktično preizkušali svojo sposobnost za en ali drugi poklic.

Toda do danes nimamo v Sloveniji niti enega takega zavoda. Dočim se pošljejo

dečki in slučajni potrebi vsaj v vzgajališča za moralno ogrožene, nimamo za deklice, ki jim je bivanje v družini v kvar, prav nobenega zatočišča. In vendar so duševno zaostala dekleta še na slabšem kakor dečki. O tem nam priča rastoče število mladoletnih prostitutk, ki sta jih nezaščitost in beda ter pomankanje volje privdli na pot pogube. Kako se more dekile, ki je okušalo samo bedo, odreči izkušnjam, ki jo vabi v lagodnejše življenje?

Samo proučevanje in moraliziranje pri teh dekletih ne bo pomagalo, saj še normalne ne zaleže. Za oporo v življenju je treba dati tem dekletom realno podlago in ta je v usposobjenju za resno delo, ki bi se moglo sistematično posredovati samo v zavodu. Spričo posledic, ki jih rodi zanemarjanje duševno zaostale mladine za vso družbo, bi morali biti smotno urejeni zavodi zahteva vse javnosti.

Najmanjši so pomoči najbolj potrebni

Otročki pridejo goli na svet. Goli pridejo iz toplega materinega telesa na mrzli zrak. Toplo jih je treba zaviti, polagati jih v toplo posteljico, držati jih v topli sobi. Koliko tisočev slovenskih mater rodi vsako leto, in ne vedo, v kaj bodo zavile otročička, kam ga bodo polagale, kako ga obvarovale mraza. Topla materinska ljubezen ni dovolj, le v svojem naročju mati ne more otročička dovolj ogreti. In kako je pri srcu materi, če njen neboljenček joka od mraza in ga nima s čim pogreti?

Najmanjši so pomoči najbolj potrebni: hudo je, če otrok joka od mraza, greh je, da morajo tudi najmanjši, najbolj nedolžni trpeti pomankanje. In tem najmanjšim lahko mrz pomeni — smrt. Prehlad, ki ga starejši otrok brez vsega prestane, majhnega otročička pobere. In kaj je žalostnejšega od nepotrebnosti smrti majhnega otročička, ki vzame s seboj v grob toliko neutešene ljubezni, toliko neizpolnjenih upov? Kaj je hušjeja za starše od grenke zavesti: če bi imel malo več denarja, bi mi otročiček ne bil umrl?

Materi in očete, ki ste tako srečni, da vidite svoje otroke zdrave in zadovoljne, site in na toplem — usmilite se onih mater in očetov, ki morajo gledati, kako jim prezbajajo in gladujejo otroci! Ko gledate svoje zdrave in vesele otročičke, se spomnite onih, ki so bolni žalostni in ki jim lahko pomagate: da, seveda, vsak posamezen od vas ne more mnogo narediti;

toda če daste le malo, ako da vsak le nekaj, boste s svojim darom pomagali potolažiti ubogo mater, boste nemara pomagali rešiti otročičku življenje!

Od 9. do 16. maja prireja Unija za zaščito dece »Dečji teden«. V tem tednu bomo prosili za pomoč vse, za pomoč za najmanjše. Ne sme se več zgoditi, da bi matere ob porodu ne vedeje, v kaj zaviti svoje novorojenčke. In skoraj v vsakem gospodinjstvu hrani mati kje kakšne plenice, srajčke in jopice svojih lastnih otrok. Lep spomin so in nemara jih bodo otroci kdaj potrebovali za svoje. Toda — vendar ne vseh! Lahko bi odstopili kakšno plenico, kakšno srajčko revnemu otročičku, ki se nima s čim varovati mraza! Pogled malo po skrinjah in omarah, poiščite, ali se kaj najde. In če kaj najdete, sporočite, prosimo, Uniji za zaščito dece na naslov: Gosposvetska cesta 2/II. Poslali bomo po stvari in jih oddali v Dečji dom kraljice Marije, kjer jih bodo zaščitne sestre, ki iz svojega dela v ambulanci, materinski posvetovalnici in dečjem domu vedo, kje je beda največja, razdelile med najpotrebnejše. In ako ni nič plenice in jopice v hiši — tudi druge stvari so potrebne, tudi denar, in naj si bo najmanjši dar, bo hvaležno sprejet. Unija ne prosi za sebe, za tiste sprost, ki sami še ne morejo, ker še govortni ne znajo, za najmanjše in najbolj brez pomoče, za otročičke. Pomagajte jim!

FOTOAMATER

Iz amaterskega gibanja

Prpriave za 3. društveno razstavo Fotokluba Ljubljane, ki se odvija v nedeljo 30. t. m. v Jakopičevem paviljonu, so v polnem teku. Ta teden bo dovršila svoje delo žirija in to delo ji zaradi množine in visoke kvalitete predloženih fotografij ne bo lahko. Ni dvoma, da bo razstava zbudila največjo pozornost, saj stopa kljub z njo po dveh in pol letih prvič spet v večjem obsegu pred slovensko javnost, a v tem času je slovensko fotografijo najbolj z deli, ki jih bo obsegala razstava in ki jih naša javnost v originalih skoraj ne pozna, zmagovito uveljavil po vsem svetu. Razen tega je klub tokrat v svoj program sprejel tudi uporabno fotografijo, v kolikor se nanaša na potrebe tujskega prometa, turistične in domoznansva, in gotovo bo zanimivo videti, kako si iziščejo okus naših najboljših fotografov amaterjev predstavlja fotografiranje v teh praktičnih področjih. Verjetno je, da bo pomenila razstava v tem pogledu veliko pobudo za bodočnost.

Po slovenskih dobrih in vjšavah je naslov serije predavanj, ki jih bo imel tajnik FKL K. Kocjančič ta mesec v raznih krajih Slovenije in ki bodo obsegala okrog 100 diapositivov po značilnih delih članov FKL. Prvi nastop bo v torek 11. t. m. ob 20. v lokalni ljubljanskega Fotokluba, drugi se bo vršil v petek 14. t. m. pod okriljem Ljudskega vseučilišča v Celju (istotako ob 20. v meštanski šoli (vstopnina in korist Ljudske univerze 1 Din), prihodnji teden se bo ponovilo predavanje v Ribnici pod okriljem tamkajšnje podružnice Slovenskega planinskega društva. Ne samo člani prireajočih ustanov, temveč vse prijateljke lepe slike opozarjamo na te večere.

Na mednarodni razstavi v Newyorku je slovenska fotografija zastopana s tremi imeni. Svoja dela so poslali na to razstavo Ante Kornič, Ivo Koželj in Slavko Smolej, ki se morejo ponašati res z izrednim uspehom, da jim je razstava žirija, ki je v

Ameriki še posebno stroga, sprejela 80 odstotkov slik. Omeniti je, da sta Koželj in Smolej člana jeniške skupine FKL in da se ta skupina s čedalje lepšimi uspehi uveljavlja na svetovnih razstavah, kar naj bi si vzeli k sreči številni naši podeželski amaterji, ki mislijo, da bi ne mogli v tem pogledu konkurirati z ljubljanskimi amaterji. Treba je samo večje odločnosti in spoznanja, da brez organizacije seveda ne gre.

Za amaterjevo knjižnico

Galerijac, majska številka, je zopet v znamenju laskavih priznanj jugoslovnski amaterski fotografiji. V tekstem delu prbučuje na uvodnem mestu podrobni predlog Karla Kocjančiča za reformo poslovanja fotografiskih ocenjevalnih komisij, ki je dal izdajateljem svetovne fotografiske revije pobudo, da so zainteresirani prominentne fotografiske kritike vsih dežel za vprašanje te reforme. Njihov odgovorj bodo objavljene v naslednjih številkah. Lahko si mislimo, da bodo nekateri, kakor ob vseh takšnih prilikah, za to, da se sprejme z mednarodno veljavnoščo način ocenjevanja slik, kakršne se prakticira v ljubljanskem Fotoklubu (kajti za to gre v Kocjančičevem predlogu), drugi ga bodo odklonili, tretji ne bodo videli nobene potrebe za reformatorja za nas je važno v prvi vrsti to, da stopa mala slovenska fotografija po naklonjenosti najodličnejše in najbolj razširjene fotografiske revije tudi v takšnih zadevah iniciativno pred svetovni forum. — Iz ostalega teksta tega dela omenjamo misli »Iz dnevnika« anonimnega avtorja o domoznauski fotografiji, ki postaja v zadnjih letih čedalje važnejše področje fotografiskega udejstvovanja, dalje tehnične šanke o snemanju neba in oblakov, o električnih svetlomerih, o snemanju rib v naravi, pregled novosti v fotografiskii industriji, razstav in natečajev, nove literature in nadaljevanje žepnega fotografiskega leksikona. Najlepše pa so spet velike slikovne priloge po delih

znanih mojstrov vseh narodov, ki upravičujejo v polni meri naslov te revije. Med njimi sta spet dve delj jugoslovenskih amaterjev, in sicer odlično »Senjarskec« Oskarja Kocjančiča in Ernsta Kornreicha »Polimirna slunja«. Naši amaterji bi morali razumeti, da je ta revija izmed vseh tujejezičnih najvažnejša zanje in da jim tudi za razmeroma nizko ceno letnih 145 Din polletno 80, četletno 40 Din največ ur

di. Naroča se lahko preko Fotokluba Ljubljane, poštini predal 278. »Photographic fir Allec, 9. št. priobčur je med drugim članke o ostrduju v pokrajini ski slik, o portretiranju z malim formatom, o barvnih papirnih slikah in poleg drugega gradiva ter mnogih slik prilogo za kloramaterje. List je dobil v vsaki boljši fotografski trgovini.

Teden dni filma Bolgari so ustvarili svoj zvočni film »Vojvoda Strahil«

Monakovo, 8. maja
Kako stopajo drugi narod s časom na preji, najbolj kaže dejstvo, da so Bolgari doslej že izvršili štiri zvočne filme v svojem jeziku.
Pravkar se je končalo snimanje najnovejšega bolgarskega zvočnega filma »Vojvoda Strahil«, ki ga je v Novakov režiji snimalo filmsko podjetje »Bavaria« v Monakovem. Naravnii posnetki tega filma so bili posneti v Bolgariji, med tem ko se je ostalo delo izvršilo v filmskem mestu »Bavaria« — Gaiselgasteg pri Monakovem.

Cisto slučajno sem naletel na režiserja Novaka, ki je naš rojak. Pri čašji »echonov« piva sva se potem pogovarjala o novem bolgarskem filmu več ko dve uri.
Mladi režiser Novak ni novinec na filmskem poprišču. Sodeloval je že pri »Jugoslovenskem prosvetnem filmu« v Beogradu kjer je z Milanom Marjanovićem, tedanjim ašefom Centralnega prešbirija izvršil celo vrsto kulturnih in propagandnih filmov, se veda tedaj še nemih. Imel je tudi svoj laboratorij »Pobeda«, kjer je na lastne stroške izdeloval manjše prosvetne filme. Kot glavni operater je snimal tudi vesesokolski zlet v Beogradu. Bil je torej prav za prav eden naših prvih pionirjev filmske tehnike. Pred nekaj let pa se je izselil v Sofijo, kjer je našel mnogo več razumevanja za svoja stremjenja. Pred pol leta je bil imenovan za režiserja doslej največjega bolgarskega zvočnega filma »Vojvoda Strahil«.

Ta film, ki mu je ekomponiral glasbeni del prof. sofijskega konservatorija Veselin Stojanov, obravnava zgodovino bojev Bolgarov za osvobodjenje izpod turškega jarma. Glavno vlogo vojvode Strahila igra znani igralec sofijskega narodnega gledališča Ivan Dimov, a v mnogih prizorih nastopa pevski zbor »Gusak« iz Sofije, ki poje tudi mogočn pesem »Na razdelac«.

Izdelava filma je zahtevala od režiserja kakor tudi od igralcev, veliko naporov. Pri celotnem snimanju so porabili 11.000 m filma, a od tega bo ostalo komaj 2000 m. Film

bi bilj morali predvajati že na letošnjo pravoslavno veliko noč v Sofiji kot krstno predstavo vendar pa so nastopile težkoče zaradi sinhronizacije. Zato so to namero odložili. Za sedaj se izgotavlja le dve kopiji, a gotovo bo tudi Jugoslavija dobila svojo, saj bo to prvi bolgarski film, ki se bo predvajal v naših kinematografih.

Režiser Novak je bil tudi tako prijazen, da je povabil manjšo družbo v filmske ateljeje, kjer smo se mogli prepričati, da je film res umetniško delo, ki se bo gotovo kosalo z mnogimi ruskimi ali pa češkimi filmi. Na weak način nam je po jeziku kakor tudi po vsebini, ki jo obravnava, najbližji zvočni film, kar jih je bilo doslej napravljenih.

Z gledanjem tega filma pa bomo tudi mogli obudovati podjetnost Bolgarov, ki so s lastnimi sredstvi in s lastnimi igralci, čeprav številčno manjši, ustvarili novoumetniško delo. Film naj bo nekoliko tudi nam v ponos, če že ni v našem jeziku, da mu je vsaj dal glavno vsebino naš rojak, režiser Novak.

Zdenko Mrmolja

»Pred solničnim zahodom« se imenuje znamenita drama Gerharda Hauptmanna, ki je poslužila za enega najboljših filmov nemške produkcije. Za dober uspeh filma jamči poleg Hauptmannovega imena Emil Janannjns, ki je imel umetniško vodstvo pri snemanju in sam tudi igra glavno vlogo, tovarnarja Matjjo Clausena. Glavna ženska vloga pa je poverjena Marijani Hoppejevi. Nemško se film imenuje »Herrscher« in je doslej dosegel že mnogo uspeha.

»Maturac«, ljubljanske Fodorjeve igra, ki zanje tudi na ljubljanskem odru mnogo uspeha, je seveda takoj poslužila, za film, ki ga zdaj dajejo po vsem svetu. Film je bil napravljen v Ameriki (Fox). Vlogo maturantke, ki se mora toliko boriti za maturo, igra nežna Simona Simonova. Splošna je sodba filmske kritike, da je to eden najljubkejših filmov mladošne ljubezni.

Iz akvaristove torbe

O Gondwanu in celeskem jadraču.

V predelih naše oble, kjer se ozračje po jesenskem enakonočju ohlaja izpod ničle, se marsikomu poraja misel po prikladnejšem razporedu koptin, n. pr. vzdolž ravnika, kjer ne bi bil človeški rod izpostavljen zimi in njenim krutim posledicam. Ko pogledamo v davno preteklost naše preminice in ko primerjamo zemljevide iz raznih tvorb od algonkija do kvartara, zapazimo že v kambriju, da je taka kopnina ob ravniku res obstojala, vendar tedaj in še mnogo let kasneje človeka ni bilo, pojavil se je šele ob koncu terciarja. Kopnina v obliki od zapada proti vzhodu se raztezajočega otoka je obsegala vso današnjo Brazilijo, sredino Atlantskega oceana, skoraj vso Afriko, Arabijo, obe Indiji, Malajsko otočje in severno Avstralijo. Ta dežela je bila Gondwana, ki jo je na severu opljuskovalo morje Telyde. Obstojala je v manjšem ali večjem obsegu, kakor je pač valovanje zemeljske površine pogrezalo in dvigalo podnevine njene dele, do jurasinske tvorbe, za časa jure se je ločil njen vzhodni del, v slarejšem terciarju so se pa pogreznale nekateri mogočne pokrajine Gondwane, ki sta jih preplavila Atlantski in Indijski ocean.

Na Gondwano nas spominjajo zelo zanimive ribe pljučarice, ki dihaajo s škrgami in pljučnim mehurjem in ki so po obliki trupa in po parnih pljavolikih končinah podobni pupkom. Vzdušni mehur nam vsakakor označuje razvojno pot k dvodihalkam. Na Gondwano nas spominjajo zaradi tega, ker živj vrsta ameriških luskorj (lepidosiren paradoxa) v gornjem toku Amazonsa, torej v Maranonu, afriški luskoril (protopterus aneteus) je v Nilu, rogobov (neoceratodus forsteri) pa v Avstraliji. Prav ta razširjenost pljučaric nam potrjuje, da so bili kontinenti, na katerih zdaj žive, nekaj povezani.

Malo prej smo omenili malajsko od podzemskih sil vedno vznemirjivo otočje, ki je za akvariste posebno zanimivo kot tori-

šče neštelih ribic. Na razklenjenem otoku Celebes domuje ribica, ki jo opisuje hamburški akvarist Ivan P. Arnold in ki jo je dr. Ladiges leta 1935 prinesel v Evropo s svojega znanstvenega potovanja. Dolžina ji je 7 do 8 cm, imenujejo jo »celeski jadraču«. Trup je vitek, podolgovat, od straneh stišljen kakor pri plinici. Halja je na bokih olivnarumenena, na hrbtu in trebuhu pa citronasta in kakor pri pedzurku se vleče tanjši, zelenomodro se lesketajoči, črnoobrobjeni trak od sredine bokov do repne korenj. Glava in gobček sta kakor pri pisanki, oko je zelo veliko in šarenina ee svetlika zelenorumenno in dejstvuje na nas kakor oko baziliske. Značilni sta hrblina in podrepna plavut, ki sta pri mlečniku zelo veliki, podobni trikotnemu rumenemu jadrinu, sicer sta pa simetrično razporejeni, kar daje ribi posebno zanimivo obeležje. Pred jadrasto, je sprednja, majhna hrbtna plavut. Prsni plavuti sta v višini gornjega dela škrcnih pokrovov, veliki, krljaste oblike in služiata ribi pri skokih iz vode, sicer sta pa brezbarvni. Trebušni plavuti sta rumeni, ravno tako repna plavut, ki je globoko zarezana in črna obrobjena. Ribica je zelo skromna in trepčna, zahteva živo hrano, dobro se pa počuti šele pri toploti 25 do 30 stopinj Celzija, a plitke vode ob ravniku se razgrejejo tudi na 40 stopinj.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Ali se smem jutri oglasiti?« je vprašal upnik odvetnika, ki je šele pred kratkim otvoril svojo pisarno.

»O, prosim,« je odvrnil odvetnik, »lahko pridete dopolne ali popoldne, kadar hočete. Ljudje vsa bodo itak smatrali za kliente.«

Zakaj pa se pudraš vedno še enkrat, preden odideva?« vpraša nestrpni mož svojega ženo.

»Iz skromnosti, odvrne žena.

»Kako — iz skromnosti?«

»Tako — ker nočem blesetati pred javnostjo!«

FILATELIJA

Naši prvi filatelistični bloki

Za veliko državno razstavo znamk v Beogradu bo izšlo, kakor je zdaj že definitivno določeno, 100.000 posebnih spominskih blokov po vzorcu raznih inozemskih, ki so postali v zadnjem času zelo priljubljeni ter tako pogosti, da jih bo že kmalu kar preveč. Na blokih bodo štiri različne znamke s slikami naših narodnih noš. Vrednote bodo naslednje: po 75 + 75 par, 1.50 + 1.50 din, 2 + 2 Din in 4 + 2.50 Din, tako da bo znala frankaturna vrednost bloka Din 8.25, nominalna s pribitkom vred pa 15 Din. Pribitek bo za Jugoslovensko filatelistično zvezo. Ta blok bo prvi izdelek naše nove markarnice na novih boljših strojih, pod vodstvom inozemskega graverja. Tako je torej rešeno vprašanje našega prvega bloka in naklada 100.000 je tudi tako majhna za to priložnost, da bo nedvomno hitro prodana, zlasti pri določeni organizaciji prodaje. Kakor smo informirani, bo razstava v Beogradu narejena v velikem formatu, kar bo stalo seveda obilo denarja, toda s prebitkom, ki ga bo zveza dobila od teh znamk, je, kakor vse kaže, finančna plat razstave urejena.

Prodaja blokov je zamišljena takole: Na razstavišču samem se bo prodalo 40.000 blokov in bo lahko dobil vsak zbiralec na vstopnico, ki bo stala 10 dinarjev, po 5 blokov. Če se bloki na razstavi sami ne bi prodali, bo ostanek poslan večjim postam po državi. Razstavni odbor lahko rezervira za

se 60.000 blokov, in sicer 30.000 za svoje člane in druge filateliste, prav toliko pa za domače in tuje trgovce z markami. Vsako društvo lahko kupi po nominalni na vsakega člana po dva bloka. Razen tega lahko vsak član kupi zase po nominali do 30 blokov. Razstavni odbor pa bo sprejemal naročila le preko klubov, ne pa od posameznikov. Društva morajo odbor obvestiti do 15. junija t. l., koliko blokov so prodala, denar pa poslali do 1. avgusta. Bloke bo odbor razposlal 17. septembra. (Razstava sama bo od 12. do 19. septembra).

Pri načinu prodaje vidimo, da skuša poštna uprava v prvi vrsti favorizirati zbiralce, kar se nam zdi čisto pravilno. Tako lahko dobi vsak zbiralec najmanj 32 blokov, in mu ni treba zaradi tega hoditi v Beograd na razstavo, samo da bloke do določenega časa plača. V inozemstvu je navadno drugače. Tam je prodaja bloka vezana z obiskom razstave in dobe bloke brez obiska samo trgovci. Bojimo se pa, da bodo tu nastale kakšne zmede, zlasti zaradi klavzule, da se bodo naročila v naprej lahko v Beogradu sorazmerno zmanjšala, če bo blokovi naročenih več, kakor pa jih bo za zbiralce na razpolago.

Za trgovce je določenih 30.000 blokov, toda to število bo najbrž premajhno. Zato bodo trgovci verjetno uprizorili lov tud na tistih 40.000 blokov, ki bodo na razstavi sami na prodaj. V okrožnici filatelistične zveze je tudi pisano, da je ta količi-

na (30.000 serij) namenjena za domače in inozemske trgovce. Zagrebške »Novosti« opozarjajo ob tej priložnosti, da je to stališče nepravilno in da bi bilo treba izključiti direktna naročila tujih trgovcev ter usmeriti vso prodajo v inozemstvo skozi na-

Dobrodelne znamke za zaščito otrok

Med tednom smo že na kratko poročali o naših novih dobrodelnih znamkah s slikama kraljevičev Tomislava in Andreja ter prinesli njihove slike. Danes naj še to poročilo izpopolnimo.

Vsega so štiri vrednote in sicer po 75 + 25 par v svetlo sepiasti barvi, po 75 + 25 par v sinje zeleni barvi, po 150 + 1 Din opnečnato rdeča ter 2 + 1 Din lilastrto rdeča. Prvi dve znamki sta v prednem formatu 29 x 25 mm, drugi dve pa 25 x 29 mm pokončni. Nižji vrednoti sta tiskani v ofsetu in dokaj dobro izdelani, o višjih dveh pa tega ne moremo reči. Ti dve sta v knjigotisku kakor naše sedanje frankovne znamke. Na njih se zlasti opazi pomankljivo šrafranje in nedostatek pri izvedbi kroga. Zanimivo je, če primerjamo oba različni črteža, izdelana v dveh različnih vrstah tiska. Pri manjših znamkah so toni precej čisti in zbujujo na prvi pogled videz, da sta znamki izdelani v bakrotisku; pri višjih sta portreta obeh kraljevičev ista kakor prej, toda dosti slabše izdelana. Nižji vrednoti imata napis »Jugoslavija« v cirilici, napis »za našu decu« pa v latirici, višji pa obratno. Radovedni smo zakaj ne moremo nikoli dobiti na naših znamkah tudi kakšnega slovenskega napisu.

še trgovce z znamkami, ki plačujejo davke in imajo veliko režijo. Tudi pri drugih narodih upoštevajo poštno upravo in o potrebo bi bilo, da naša poštna uprava ne bi bila na škodo naših ljudi širokogrudnejša od tujih.

Zobčanje je pri paskih vrednotah napvčino 121/2, vodoravno pa 111/2. Papir je kredast.

Znamke se bodo prodajale do 31. avgusta t. l. frankaturno veljavo pa imajo do 30. septembra. Naklada znaša za vso serijo 150.000 in je verjetno, da bodo znamke vse prodane. Lanskiih znamk v isti nameni se je prodalo sicer samo 77.000, vendar pa moramo upoštevati, da je bila takrat nominala nekaj višja in izvedba dosti slabša kakor zdaj. V inozemstvu kažejo za te znamke precej veliko zanimanje.

Nekaj pa moramo pri tem omeniti. Znamke so bile napovedane za 1. maj in so se v večjih mestih ta dan tudi dobile. Nasprotno pa se nam nekateri podeželske pošte pritožujejo, da znamk še zdaj nimajo in da jih bodo baje dobile šele skupaj z znamkami za Malo antanto, ki bodo menda po daljšem prekanjanju le izšle. Zakaj je ta dvojna mera potrebna, ne vem, zdi se nam pa, da je denar filateliov z deželo prav toliko vreden kakor denar mestnih filateliov. To pot se je zgodilo, da so morali imeti podeželski filatelisti še posebne sitnosti in stroške, da so si dobili dobrodelne znamke iz mest, če so

Kupujte domače blago!

hoteli postreči z njimi svojim poslovnim prijateljem iz inozemstva. Tudi v tem pogledu bi bilo treba napraviti pri nas red.

Naše frankovne znamke

Frankovne znamke, ki so zdaj v prometu, bodo prav kmalu zamenjane z drugimi, tiskanimi na novih strojih. Zato naj si zbiralci čimprej priskrbe zadostne količine sedanjih znamk, da jim jih ne bo potem primanjkovalo. Enako je tudi z znamkami za letalsko pošto, pri katerih se na primer znamka po 3 dinarje s sliko Oplena le še maloje dobi.

V zadnjem času prihaja frankovna znamka po 1.50 Din v precej svetlejši barvi. Zbiralci naj ji posvetijo potrebno pozornost.

Naš iskreno ljubljenski sinko

Janez Kobal

se je danes preselil med nebeske krljatece.

Pokopali ga bomo v torek, LJUBLJANA, 9. maja 1937.

ZALUJOCI:

Albert Kobal, oče, Marija, mati, Majda, sestra in ostalo sorodstvo.